"# GAZETA TRANSILVANIEI

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 161. Sâmbătă, 19 (31) Iulie. 1886.

Demonstraţiunile politice maghiare.

II.

Braşovŭ 18 Iulie 1886.

Demonstraţiunile politice suntŭ de multe feliurĭ. Ele potŭ avé unŭ caracterŭ ofensivŭ séu defensivŭ.

Ungurii, precum ne putemŭ convinge în fie-care ḍi, au luatŭ ofensiva pe tótă linia în contra popórelorŭ nemaghiare, faţă cu carĭ se sĕmtŭ mai tarĭ, ér încâtŭ pentru lupta lorŭ cu influenţele contrare maghiarismului violentŭ din Austria, ei le dau unŭ caracterŭ mai multŭ defensivŭ.

Décă este sĕ combată armata comună, Ungurii găsescŭ că spiritulŭ în care se conduce acéstă armată e diametrulŭ opusŭ cerinţelorŭ actuale de dreptŭ publicŭ, şi ajunge sĕ se întémple unŭ lucru în sine câtŭ de neînsemnatŭ, cum a fostŭ încununarea mormintelorŭ soldaţilorŭ împĕrătescĭ, căḍuţĭ la 1849 în Buda, ca studenţii maghiarĭ sprijiniţĭ de plebea de pe strade sĕ strîge în gura mare, că „naţiunea" a fostŭ ofensată şi că trebue sĕ i se dea satisfacţiune.

Acésta nu împiedecă ca tinerii, carĭ facŭ sĕ rĕsune aḍĭ prin stradele Pestei cântecelŭ revoluţionarŭ „Kossuth Lajos azt izente", sĕ devină îndată ce părăsescŭ universitatea cele mai docile unelte ale d-lui Tisza. Ajunge însĕ că până se află în capitală suntŭ pĕtrunşĭ de „însufleţirea" şi de „patriotismulŭ", de care au lipsă corifeii maghiarĭ, ca sĕ pótă arangia demonstraţiunile ce le credŭ de lipsă pentru susţinerea şi progresulŭ naţiunei lorŭ.

Este dér metodă în procederea demonstranţilorŭ maghiarĭ şi esagerările suntŭ a se pune mai multŭ în contulŭ temperamentului lorŭ prea sangvinicŭ. Cea mai eclatantă dovadă despre tactica ce-o urmărescŭ este purtarea lorŭ de aḍĭ în cestiunea armatei.

Corifeii politicĭ ai Maghiarilorŭ vĕdŭ că aḍi nu mai merge cu vechia tactică de-a lua posiţiunile cu asaltŭ. De aceea s'au hotărîtŭ a înainta treptatŭ pasŭ cu pasŭ întărindu-se mereu prin retranşamente. Cererea formulată de comitetulŭ meetingului, ce se va ţiné Duminecă în Pesta spre a se pronunţa în afacerea Edelsheim-Ianski, ne dovedesce că Ungurii şi în cestiunea armatei au adoptatŭ acéstă tactică.

Décă vorŭ dobêndi ceva séu nu, acésta nimenĭ nu o póte aḍi sci. Scimŭ însĕ şi vedemŭ că Maghiarii au căştigatŭ cu metoda acésta de luptă şi până acum marĭ succese atâtŭ faţă cu Austria, câtŭ şi faţă cu naţionalităţile din ţéră.

Ar fi timpulŭ ca şi noi Românii sĕ învĕţămŭ ceva dela conlocuitorii noştri maghiarĭ şi décă ei sciu sĕ demonstreze chiarŭ pentru nisce închipuite drepturĭ, noi sĕ fimŭ în stare a demonstra celŭ puţinŭ pentru drepturile nóstre reale; şi décă ei îşĭ sĕmtŭ onórea naţională ofensată şi atuncĭ când nimenĭ nu s'a gânditŭ a li-o ofensa, noi sĕ ne sĕmţimŭ vătămaţĭ celŭ puţinŭ atuncĭ, când îşĭ batŭ jocŭ de poporulŭ nostru în ḍiua mare solgăbirăii şi fişpanii guvernului unguresců.

Amŭ trebuitŭ sĕ ne gândimŭ odată seriosŭ cu cine avemŭ de a face şi décă Maghiarii ţinŭ aşa multŭ a monstra pentru drepturile şi pentru onórea naţiunei lorŭ, sĕ nu ne închipuimŭ, că noi le vomŭ impune décă vomŭ suferi în tăcere tóte batjocurile şi încălcările de lege ce le întêmpinămŭ ḍilnicŭ din parte-le.

Se aprindŭ focŭ Maghiarii din Peşta, pentru că se face o legală pensionare şi înaintare în armată, care nu le place. Ei bine, în contra legei guvernulŭ unguresců numesce în ţinuturile nóstre românescĭ, ca de batjocură, judecătorĭ de aceia, carĭ nu cunoscŭ limba poporului şi suntŭ necesitaţĭ a folosi ca tălmacĭ pe nisce scriitorĭ şi servitorĭ, ba câte odată chiar şi pe apĕrătorulŭ părţii contrare. De ce suferimŭ în tăcere acéstă călcare de lege şi ofensă?

Colo unŭ fişpanŭ destitue pe primarii românĭ dela sate înlocuindu-i cu veneticĭ, carĭ nu cunoscŭ limba română. De ce tăcemŭ?

Dincóce unŭ inspectorŭ de scóle subminá scólele române confesionale şi face propagandă pe faţă pentru maghiarisarea lorŭ. De ce nu demonstrămŭ contra acestei ofense şi nedreptăţirĭ?

Ḑeu, n'ar strica décă amŭ demonstra şi noi mai multŭ şi mai energicŭ pentru drepturile nóstre şi pentru sĕmţĕmintele nóstre cele mai sânte, în contra nedreptăţirilorŭ, ce le îndurămŭ pe fie-care ḍi.

Adversarii noştri arŭ vedé atuncĭ celŭ puţinŭ, că ḍeu, nu suntemŭ numai oi de tunsŭ şi de mulsŭ, ear lumea ar ţiné mai multŭ sémă de aceea, că se mai află şi Românĭ în „fericitulŭ" statŭ ungarŭ.

Rĕsboiulŭ vamalŭ.

Organulŭ guvernamentalŭ „Telegraphulŭ" din Bucurescĭ a scrisŭ mai mulţĭ articulĭ privitorĭ la efectele rĕsboiului vamalŭ dintre Austro-Ungaria şi România. După ce arată şi suferinţele industriei ardelene, rĕsumă efectele de până acum ale acestui rĕsboiu în următórele:

„Austro-Ungurii pretindeau că noi vomŭ fi ruinaţĭ încâtŭ sĕ póte de scurtŭ timpŭ şi că, dupăce vomŭ ajunge la celŭ din urmă gradŭ de desperare, ne vomŭ duce desculţĭ şi goi la Pesta şi Viena, vomŭ da în genunchĭ şi vomŭ cere iertare pentru nebuna nóstră îndrăsnélă. Că s'au înşelatŭ s'aci visionarii noştri vecinĭ o sciu toţĭ Românii, toţĭ străinii şi chiar ei. De unde vitele nóstre nu se puteu mişca din ţéră pe când economicesce eramŭ prietinĭ cu Austro-Ungaria, acum ele îşĭ găsescŭ cumpĕrătorĭ şi chiar ḑiare ungurescĭ ca „Pester Lloyd," care arăta atâta dispreţŭ pentru mica Românià, silitŭ e aḍĭ cu ruşine şi turbare sĕ recunóscă că esportulŭ nostru de „grâne şi vite are *unŭ viitorŭ frumosŭ*."

„Austro-Ungurii spuneau cui voia şi cui nu voia s'audă, că au la disposiţiă arme teribile pentru a ne aduce la supunere ca pe nisce copii neascultătorĭ. Şi în acéstă privinţă lauda le-a fostŭ prea mare. Ce e dreptŭ, mai era încă multă vreme până la terminulŭ fatalŭ, şi ilustrulŭ ministru unguresců Szechenyi se şi pusese pe lucru; ordonanţe peste ordonanţe plouau şi, dintr'o trăsătură de condeiu, frunfaria ne fu cu desĕvĕrşire închisă pentru cele mai de căpetenia articole de esportŭ."

„Tóte fulgerile se deslipiseră din cerŭ... eramŭ condamnaţĭ la mórte fără apelŭ. Şi cu tóte acestea, după abia o lună şi jumĕtate, Ungurii descoperŭ că cerculŭ de fierŭ pe care-lŭ trăseseră la frunfaria are o gaură largă: *Dunărea*. Compania de navigare „*Lloyd*" nu vrea sĕ scie de capriciile guvernului unguresců şi nu consimte sĕ-şĭ urce tarifulŭ în contra proprielorŭ sale interese. Din fericire Dunărea e a tuturorŭ şi astfelŭ grânele nóstre potŭ trece pe la nasulŭ Ungurilorŭ, de n'ar fi decâtŭ măcarŭ în năcasulŭ lorŭ. Aşa că, la urma urmelorŭ, nu numai că nu potŭ sĕ ne închidă uşa, dér încă perdŭ cu drumurile lorŭ de fierŭ."

„In sfêrşitŭ, Austro-Ungurilorŭ le-a fostŭ datŭ sĕ bea amara cupă a decepţiunii şi în privinţa propriului lorŭ esportŭ, în privinţa căruia nu avéu nicĭ o grijă. Indată ce s'au ruptŭ negoţiările, vecinii noştri s'au pusŭ sĕ-şĭ caute debuşeŭ pentru marile cantităţĭ de mărfurĭ pe carĭ noi nu era sĕ le mai consumămŭ d'aci înainte; ei s'au adresatŭ la Bulgarĭ. Firesce că din primulŭ locŭ, chiar şi fără a cerceta mai adêncŭ, Bulgaria nu póte sĕ compenseze perderea suferită de Austro-Ungaria din partea nóstră; vecina nóstră de peste Dunăre are mare viitorŭ, dér presentulŭ nu e tocmai strălucitŭ; cu o poporaţiune mai mică decâtŭ a nóstră şi mai puţinŭ desvoltată, cu agricultură cu multŭ inferióră celei române, ea nu póte sĕ aibă aceeaşĭ forţă de consumaţiune ca România. Condiţiunĭ estra-ordinare — rĕsboiulŭ cu Sêrbii şi crisa balcanică — micşorau şi mai multŭ încă, pentru unŭ timpŭ destulŭ de lungŭ, valórea Bulgariei din acestŭ punctŭ de vedere. Dér, „unde nu curge e bine măcarŭ sĕ picure"; în lipsă de ceva mai bunŭ, Bulgaria totŭ era o mulţămire pentru bieţii producĕtorĭ şi comercianţĭ din Austro-Ungaria. Aşteptarea hainilorŭ noştri vecinĭ nu se împlinì însĕ nicĭ în acestŭ punctŭ. Inzadarŭ agenţii comercialĭ au cutrieratŭ Bulgaria în tóte sensurile, ei n'au găsitŭ nicăirĭ putinţă d'a strecura mărfurĭ. „Bulgaria n'are şi încă multă vreme nu va avea trebuinţă de industria austro-ungară, din causa puţinei desvoltărĭ a poporaţiunii"; acesta e resultatulŭ cercetărilorŭ lorŭ şi ḑiarele austro-ungare plângeau mai ḍilele trecute pe ruinele şi ale acestei speranţe, pe vecĭ perdută.

Şi étă cum Ungurilorŭ le ese tóte pe dosŭ, până chiar şi proverbele. Se totŭ ḍice: »în urma luptei mulţĭ voinicĭ s'arată«; Ungurii însĕ s'au arĕtatŭ voinicĭ înaintea luptei.

Din paşaliculŭ Nr. 2 alŭ lui Banffy.

Valea-Borgoului, 25 Iulie 1886.

Onorate d-le Redactorŭ! De când primulŭ ministru ni-a impusŭ ca fişpanŭ alŭ Comitatului nostru întrunitŭ Bistriţa-Năsĕudŭ pe vestitulŭ paşă dela Deşiu, br. Banffy Dezsö, acéstă frumósă parte a Ardealului s'a prefăcutŭ întru adevĕrŭ într'unŭ paşalicŭ. In întregŭ comitatulŭ numai o singură voinţă se respecteză, voinţa lui Banffy. Elŭ e arbitriu în comitatŭ şi tóte le dirige şi întocmesce după bunŭ placulŭ sĕu, şi după cum îi dictéză patronulŭ sĕu Tisza.

Lucru firescŭ, că voinţa şĭ-o esecută necontur-batŭ, deórece puţinĭ suntŭ cei ce, grupându-se pe lângă lege şi adevĕrŭ, cuteză a-i face oposiţiune.

Da! Repetŭ, că spre nefericirea nóstră astăḍĭ puţinĭ suntŭ acei Românĭ în comitatŭ, carĭ sĕ aibă curagiulŭ de-a protesta contra nelegiuirilorŭ lui Banffy. Căcĭ cei chemaţĭ de a o face acésta, după cum mi se pare, din lei curăgioşĭ, au devenitŭ iepurĭ fricoşĭ — şi acésta dumnélorŭ o numescŭ „circumspecţiă."

Eu fórte le-aşĭ recomanda Românilorŭ din comitatulŭ Bistriţa-Năsĕudŭ şi în specialŭ urmaşilorŭ de graniţerĭ, ca sĕ mai lase la o parte acéstă „circumspecţiă", pentrucă — după a mea părere — numai circumspecţiei târă sĕmĕnŭ avemŭ în mare parte de a-i mulţămi multele năcasurĭ ce ne-au ajunsŭ.

Numai pentrucă amŭ fostŭ prea circumspecţĭ şi amŭ statŭ cu mânile în sînŭ, Banffy a putută ajunge astăḍĭ ca sĕ ne pórte de nasŭ după cum voesce, sĕ dicteze elŭ peste averile nóstre, adunate cu multă sudóre şi marĭ sacrificii de strămoşii, moşii şi părinţii noştri, sĕ ne răpéscă scólele confesionale, prefăcêndu le în comunale, pentru ca mai apoi sĕ le prefacă în şcóle de statŭ maghiare; sĕ ne schimoséscă numele locurilorŭ străbune, c'unŭ cuvêntŭ din vestiţii nepoţĭ ai lui Romulŭ sĕ ne facă nimernicele slugĭ ale treimei Banffy-Panczel et Havasi.

E timpulŭ celŭ mai supremŭ, fraţilorŭ, sĕ ne desbărămŭ de indolenţă şi nepăsare, sĕ mai slăbimŭ din circumspecţiă şi cu energiă sĕ protestămŭ contra nelegiuirilorŭ ne mai pomenite ale lui Banffy şi sateliţilorŭ lui.

Sĕ protestămŭ în adunările municipale, sĕ protestămŭ în scrisŭ şi prin representaţiunĭ la ministru şi dietă; sĕ protestămŭ chiar până la treptele tronului pentru a cărui apărare strămoşii, moşii şi părinţii noştri şi-au sacrificatŭ nu odată averile şi şi-au vĕrsatŭ sângele.

Sĕ protestămŭ înaintea lumei marĭ, pentru ca sĕ scie şi cunóscă, cum trăesce Românulŭ astăḍĭ în véculŭ luminei în statulŭ ungarŭ poreclitŭ constituţionalŭ.

La procsima ocasiune cu permisiunea D-Vóstre, d-le Redactorŭ, vĕ voiu face detaiată descriere a năcasurilorŭ şi nelegiuirilorŭ, ce le îndurămŭ sub ocârmuirea paşalei Banffy Dezsö. Primiţĭ ş. c. l.

— *borgovanulŭ.* —

SCIRILE ḌILEI.

Se vorbesce, că moştenitorulŭ tronului, Alteţa Sa prinţulŭ *Rudolf*, şi princesa *Stefania* în tómna viitóre

...atulŭ *Aradului*, fiindŭ invitaţĭ la o ...prietatea de acolo a archiducelui Iosifŭ. ...că cu acea ocasiunea Al. Lorŭ vorŭ cerceta

—x—

...ţĭ s'a pertractatŭ la tribunalulŭ din *Braşovŭ* re...ulŭ făcutŭ de Românii, carĭ fuseseră condamnaţĭ, ...ndŭ că la Pascĭ au purtatŭ ca „Junĭ“ panclicele tricolore roşu-galbenŭ-vênĕtŭ. Resultatulŭ pertractării de adĭ e, că prima sentinţă de condamnare rĕmâne în putere. Aflămŭ că Românii vorŭ face unŭ nou recursŭ.

—x—

„Kolozs. Köz.“ a şi începutŭ a vedé în *esposiţia* ce se va arangia în Augustŭ în *Braşovŭ* unŭ «periculŭ« pentru statŭ. „Demonstraţiune?« întrébă fóia bugetară, şi apoi continuă: »In Braşovŭ se facŭ pregătirĭ pentru esposiţiune; au făcutŭ o baracă mare de scândurĭ, în care se află din abundanţă totŭ felulŭ de firme, stindarde şi decoraţiunĭ colorate; embleme orăşenescĭ şi comunale şi alte insemne. Emblema ungurésca este pusă într'unŭ locŭ modestŭ, în mijlocŭ se află stindardulŭ săsescŭ, în stênga celŭ unguresсŭ, ér la drépta se află stindardulŭ românescŭ. Acesta este uniculŭ insemnŭ unguresсŭ în acestŭ arangiamentŭ bogatŭ. Atragemŭ atenţiunea arangiatorilorŭ baracei, precum şi a tuturorŭ acelora, carĭ au luatŭ parte la facerea baracei, că acéstă atitudine demonstrativă, acum, când patria se ostenesce pentru susţinerea industriei braşovene, nu este nicĭ de cum unŭ lucru înţeleptŭ şi potrivitŭ din partea lorŭ, decă voiescŭ sĕ câştige pentru Braşovŭ bună-voinţa Maghiarilorŭ“. — Puţină ghiaţă pentru rĕcorélă!

—x—

O telegramă din *Timişóra* comunică: Patriarchulŭ sêrbŭ *Angelicĭ*, care călĕtoresce acuma prin Germania, se va duce la Constantinopolŭ, spre a conferi cu patriarchulŭ grecŭ în privinţa eliminării Bosniei şi Herţegovinei din patriarhia ecumenică a Constantinopolului, ceea ce se consideră aicĭ ca unŭ semnŭ alŭ viitórei anexărĭ a Bosniei.“

—x—

In *Peşta* au muritŭ la 25 Iuliu 4 persóne sub simptome suspecte. Oficialŭ s'a anunţatŭ în Pesta că în Lörök-Balint unŭ locuitorŭ s'a bolnăvitŭ de *coleras nostras*.

—x—

Lui »Ellenzék« i se scrie, că punerea petrei fundamentale a casei oraşului din *Deva* — despre care amŭ raportatŭ şi noi în numĕrulŭ de erĭ — s'a făcutŭ cu mare ceremonia. »Durere însĕ — continuă corespondentulŭ fóiei unguresсĭ — că nicĭ acéstă sĕrbătóre n'a pututŭ trece fără demonstraţii nemotivate din partea lui *Franciscŭ Hosu Longinŭ* şi a consoţilorŭ ţsĕi. Aceştĭ ultra-agitatorĭ domnĭ valachĭ au pretinsŭ ca actulŭ memorialŭ compusŭ ungurеsce sĕ se traducă şi în românesce, pentru ca istoria edificărei se se pună în pétra fundamentală în douĕ texturĭ, unguresсŭ şi românescŭ; mai departe au pretinsŭ, ca vorbirea primarului orăşenescŭ sĕ se reproducă publicului şi în limba română. Fiindcă însĕ primarulŭ — fórte corectŭ! — a desconsideratŭ aceste pretensiunĭ, şi fiindcă ceremonia s'a începutŭ cu „Hymnus«, Franciscŭ Hosu şi împreună cu elŭ mulţimea de dacoromânĭ, ce erau de faţă, s'au depărtatŭ până la unulŭ dela faţa locului într'unŭ modŭ demonstrativŭ, pe timpulŭ când primarulŭ îşĭ ţinea oraţia sa“. — Fórte corectŭ!

—x—

In *Turchişŭ* şi *Satulungŭ* aufostŭmuşcaţĭ la 25 Iuliu n. alţĭ 6 ómenĭ de unŭ câne turbatŭ.

—x—

Inteliginţa română borgovénă va întocmi Dumineсă la 1 Augustŭ n. o *representaţiune teatrală* de diletanţĭ, împreunată cu petrecere de jocŭ. Se vorŭ juca »Şoldanŭ Vitézulŭ«, canţonetă comică de V. Alexandri, şi »Rĕmăşagulŭ«, vodevilŭ într'unŭ actŭ de C. Negruzzi.

—x—

Distinşii gimnasticĭ şi dănţătorĭ D-nii *Velescu* şi *Moceanu* au trimisŭ »Rĕsboiului« dela Aden o scrisóre, cu data de 28 Iunie, în care se vaită de căldurile înfricoşate ce domnescŭ p'acolo. Pe Marea-Roşiă au suferitŭ adevĕrate torturĭ din causa asta. Dela Aden s'au îmbarcatŭ pentru a străbate Oceanulŭ Indianŭ până la Columbo. Alt-felŭ suntŭ sănĕtoşĭ.

—x—

„Tagblatt“ anunţă, că unŭ decretŭ alŭ prinţului *Bulgariei* opresce rublele rusescĭ de a mai circula în principatŭ. S'a acordatŭ unŭ termenŭ de douĕ lunĭ de ḑile pentru punerea lui în aplicare. După acelaşĭ ḑiarŭ sediulŭ statului majorŭ alŭ armatei bulgărescĭ e transferatŭ la Varna.

Din Bucovina.

Fundulŭ Moldovei, la 2 Iuliu 1886.

Onorate D-le Redactorŭ! Multe ḑile au trecutŭ de când nu v'amŭ scrisŭ nimica, de aceea voimŭ a vĕ însciinţa acuma despre mai multe

Noi amŭ auḑitŭ, că primariulŭ Merchesŭ a căutatŭ potcóve de cai morţĭ şi prin Braşovŭ, socotindŭ că şi pe acolo le póte afla ca prin Fundulŭ-Moldovei.

Mai bine ar ḑice domnii conducĕtorĭ că opincarii li-au atacatŭ veniturile pungei nedrepte, decâtŭ ar ḑice că iau atacatŭ la onóre.

Opincarii au făcutŭ o jalbă la representanţii Ţĕrei (Landes Ausschuss) despre tóte şarlataniile ce se facŭ în comuna nóstră, de domnii conducĕtorĭ, poftindŭ sĕ se facă şi o cercetare despre tóte cele ce s'au scrisŭ în articulii „Gaz. Trans.« Nr. 280 anulŭ 1885 şi în Nr. 8 şi 89 anulŭ 1886, şi aşteptămŭ cu curiositate sĕ vedemŭ de sĕ vorŭ lua în lucrare sĕu ba.

Domaii conducĕtorĭ au mare norocŭ că în Fundulŭ Moldovei suntemŭ ómenĭ fără picŭ de sciinţă, nu scimŭ ce se începemŭ, sbierămŭ de nĕcasŭ, strigândŭ pe cei puternicĭ sĕ ne vină întru ajutorŭ, déră e înzadarŭ, că fiecare totŭ ne îndelungă de adĭ pe mâne, până ce piele pe spate nu ne rĕmâne.

După ce amŭ petrecutŭ cu ochii cele mai puţine despre chiverniséla averei, comunale voimŭ sĕ priveghiăm şi cele bisericescĭ, şi sĕ vedemŭ cine'sŭ chivernisitorii averei bisericescĭ. Óre nu-sŭ totŭ acei domnĭ de carĭ am vorbitŭ in ḑilele trecute? Ba totŭ aceea'sŭ şi epitropii bisericei. Óre nu chivernisescŭ ei averea bisericéscă totŭ aşa ca şi cea comunală? Ba póte şi mai rĕu.

Pe la alte bisericĭ suntŭ mai mulţĭ epitropĭ; se strîngŭ la unŭ locŭ, facŭ sfatŭ cum sĕ chivernisésсă. Pentru paralele din ladă este o carte în care scriu epitropii câte parale s'au strînsŭ cu discusulŭ nu umblă altulŭ decâtŭ unulŭ din epitropĭ, care strânge paralele, le numĕră le scrie câte'sŭ şi le pune în ladă.

Déră la noi nu-i aşa; epitropii bisericescĭ se interesézа numai a scóte din ladă, déră cum sĕ strîngă, de acésta se îngrijesce unŭ palamarĭ care funcţionézа pe lângă epitropĭ şi în care are părintele Ţurcanŭ atâta încredere, de-i este încredinţatŭ până şi discusulŭ cu paralele. Elŭ le strânge, le numĕră, le pune şi în ladă; câte s'au strînsŭ şi câte pune in ladă, altulŭ nu scie nimenea numai elŭ.

Acestŭ scumpŭ palimarĭ mai de multe orĭ a pricinuitŭ neorênduelĭ. După mai multe întêmplărĭ ca acestе, s'a plânsŭ părintele M. A. cătră poporenĭ despre nedreptăţile palimariului, şi i-au poftitŭ pe toţĭ poporenii se nu dea palimariului paralele ci preotului a mână, de asta audì şi părintele Ţurcanŭ, déră Sf. sa nu luà aşa ceva multŭ în sémă, că veḑĭ, palimariulŭ e finulŭ dómnei Ţurcanŭ, că la botezatŭ şi la cununatŭ în casa Sf. sale e crescutŭ, şi e ca unŭ copilŭ alŭ Sf. sale.

Noi amŭ vorbitŭ cu părintele Ţurcanŭ. printre altele mai multe şi despre tarifă. (Stola-ordnung) érа Sf. sa ḑice că tarifa e dată de guvernulŭ nemţescŭ şi'i pentru Nemţĭ nu-i pentru noi, póte că domnii conducĕtorĭ socotescŭ că tóte legile date de guvernulŭ nemţescŭ, îsĭ pentru Nemţĭ, şi de aceea îşĭ posvolescŭ a face atâtea nedreptăţĭ. Ş· óre ce ar ḑice Sf. sa décă l'ar trage la rĕspundere guvernulŭ pentru aşa ceva? Că nouĕ ni se pare că astai vorbită contra legilorŭ! Şì óre avé vorŭ aceste tóte nedreptăţĭ, vr'unŭ capĕtŭ? Póte că mergŭ tóte după versulŭ: S. Sale.

Sună pungă sună-
Că tóte jócă pe' a ta strună.

Domnii conducĕtorĭ vĕdŭ fórte bine că de acum înainte nu le va merge aşa bine cu şmecheriile, după cum le-a mersŭ, de ce nu lasă tóte la o parte şi se sĕ ia pe drumulŭ celŭ adevĕratŭ alŭ dreptăţilorŭ, că au trecutŭ acele timpurĭ în carĭ îşĭ puteau face tóte pe placŭ fără se-i scie lumea.

Multe obiceiurĭ rele mai suntŭ pe la noi, în creerii munţilorŭ, după cum îsŭ şi sĕrbătorile cele multe, carĭ le ţinŭ ómenii, afară de cele ce poruncеşce biserica, că în sĕrbătorile cele mai micĭ tragŭ clopotele şi batŭ în tócă ca în·ḑiua de Pascĭ, érа susnumitulŭ palimarĭ sĕ ia prin satŭ din casă în casă, cu cea mai aspră poruncă, poruncindŭ sĕ mérgă la clacă, sĕ-şĭ facă ḑilele. Care ḑile ni se pare că s'au desrădicatŭ, când s'au desrădicatŭ şi lucrulŭ la biserică, încă în anulŭ 1848, décă nu mĕ înşelŭ, déră pentru părintele Ţurcanŭ nu s'au desrădicatŭ şi noi suntemŭ încă totŭ robĭ.

Şi de ar merge toţĭ la clacă apoi totŭ n'ar fi mare scandalŭ în poporŭ, déră parte mergŭ la clacă, érа cea mai mare parte mergŭ lo cârciumă cu femei, cu copii cu totŭ, că pentru dênşii nu voiescŭ sĕ lucreze, că socotŭ că'ı cea mai mare sĕrbătóre, şi aşa decade poporulŭ nostru pe ḑi ce merge, érа domnii conducĕtorĭ nu caută la asta, ci numai la folósele lorŭ. Şi cum despóie Sf. sa pe poporŭ mai alesŭ cu înmormêntările, şi cu însurăciunile, fără deosebire, fiă bogatŭ fiă sĕracŭ, aşa că ne dóre şi inima a mai spune.

Érа de vomŭ vedé că nu se mai schimbă trebile, vomŭ fi siliţĭ a le înşira tóte pe rêndŭ în spatele hârtiei.

Opincarii.

Cursŭ de industriă de casă.

Sântejude la 25 Iuliu 1886*).

Avisŭ. Timpulŭ de 1 Augustŭ st. n. a. c. pentru începutulŭ cursului suplementarŭ de industriă de casă e fórte aprópe. Unii dintre domnii învĕţătorĭ carĭ s'au însinuatŭ la acestŭ cursŭ, m'au rugatŭ ca se mĕ îngrijescŭ pentru d-lorŭ pentru cuartire separate, regulate şi comóde, pentru care vinŭ cu grăbire a aduce la cunoscinţă Sânte-jude e numai unŭ satŭ, şi nu oraşŭ, cuartire separate nu-se potŭ afla, decâtŭ unulŭ orĭ douĕ şi acelea suntŭ locuite de proprietarii lorŭ, ci în câtŭ îmi-va fi cu putinţă mĕ-voiŭ îngriji ca participanţiii la industriă se fiă aşeḑaţĭ în case curate şi provĕḑuţĭ după împrejurărĭ cu celea de lipsă.

Viptulŭ (mâncarea) va fi după împrejurărĭ pe câtŭ se póte de omenescŭ, amĕsuratŭ tacsei de 10 fl. v. a. adecă: Lunĭ, Mercur., Vinerĭ şi Sâmbătă celŭ multŭ douĕ plese de mâncare, carne însĕ nu. Marţĭ, Joĭ şi Dumineca celŭ multŭ 3 plese de mâncare şi carne, de-

*) Acéstă corespondenţă ni-a sositŭ abia în 17/29 a lunei curente. Red.

FOILETONU.

Vechia cetate a Braşovului.

In sĕptĕmâna acésta a petrecutŭ douĕ ḑile în Braşovŭ profesorulŭ Dr. *Pič* dela Universitatea din Praga, distinsŭ istoriografŭ şi cunoscutŭ filoromânŭ. Incă apropiându-se cu trenulŭ de Braşovŭ i-a bătutŭ la ochĭ forma esterióră a dealului Sprenghiului din dosulŭ bisericei sf. Bartolomeiu dela capĕtulŭ Braşovului vechiu. Sosindŭ în Braşovŭ a profitatŭ de acéstă ocasiune spre a face nisce săpăturĭ pe vêrfulŭ acelui dealŭ, şi cerêndŭ permisiune în scopulŭ acesta dela primăria de aci a şi obţinut'o cu condiţiunea, ca sĕ raporteze primăriei despre resultatulŭ săpăturilorŭ. In presenţa d-lui primarŭ de Brennerberg, d-lŭ Dr. *Pič* a pusŭ de a săpatŭ în mai multe locurĭ din vêrfulŭ dealului şi resultatulŭ acestorŭ cercetărĭ l'a cuprinsŭ în următorulŭ raportŭ, adresatŭ oficiului primăriei, pe care d-lŭ Dr. Pič a avutŭ bunăvoinţa a ni-lŭ comunica şi pe care-lŭ reproducemŭ fiindŭ de o deosebită importanţă. Din acestŭ raportŭ, care e menitŭ a aduce órecare lumină asupra vechei stăruinţe a Românilorŭ în Braşovŭ reiese că pe acelŭ dealŭ a fostŭ *vechia cetate* a Braşovului. Étă raportulŭ:

Onoratei primării

în Braşovŭ.

'Mĭ permitŭ a resuma în următórele resultatulŭ cercetării archeologice a valului de cetăţuiă preistoricŭ de pe dealulŭ Sprenghiului în Braşovŭ:

Valulŭ (troianulŭ) de cetăţuiă preistoricŭ de pe dealulŭ Sprenghiului se presintă ca unŭ *valŭ rotundŭ*, precum se găsescŭ de acelea pe dealurile sĕu colinele conice, mai alesŭ în ţĕrile slave. Valulŭ propriu de pe vêrfulŭ dealului are în periferiă 190 paşĭ, pe partea din afară povârnindu-se costişŭ, înăuntru cu parapetŭ (părete) moderatŭ, care în totŭ casulŭ s'a păstratŭ numai în parte.

Spaţiulŭ dinăuntru alŭ valului de cetăţuiă se pare că în cursulŭ timpului a suferitŭ unele schimbărĭ prin săpăturĭ împrejurŭ sĕu în altŭ modŭ; spaţiulŭ dinăuntru este în partea nordică şi ostică ceva ridicatŭ şi separatŭ de valŭ printr'unŭ şanţŭ şi arată póte loculŭ unde a statŭ edificiulŭ cetăţuei. Cam cu $2-2^1/_2{}^0$ mai josŭ, pe cósta (păretele) dealului este alŭ doilea valŭ alŭ cetăţuiei, valŭ esteriorŭ, avêndŭ în periferiă 300 paşĭ, provĕḑutŭ la partea sudică cu unŭ parapete de pămêntŭ eşitŭ în afară; aci în partea sudică a fostŭ întrarea, în totŭ casulŭ provĕḑută odinióră cu unŭ turnŭ de lemnŭ, tocmai aşa, precum valulŭ de susŭ póte sĕ fi fostŭ întăritŭ printr'unŭ zidŭ de lemnŭ; în acestŭ modŭ au fostŭ celŭ puţinŭ asemenea valurĭ înzestrate (echipate) odinióră, precum am doveditŭ deja din destulŭ în ultimulŭ meu tractatŭ.

Cu ocasiunea săpăturilorŭ făcute la 27 Iuliu n. 1886, în presenţa primarului s'a străpunsŭ mai ântêiu valulŭ şi s'a doveditŭ, precum arătase deja aspectulŭ (esteriorulŭ) sĕu, ca unŭ valŭ de pămêntŭ; asemenea în presenţa primarului s'a săpatŭ o gaură în partea sudică a spaţiului interiorŭ, dândŭ fórte curêndŭ peste pămêntŭ amestecatŭ cu cenuşe şi peste hârburĭ de vase, mai târḑiu s'au găsitŭ şi óşe de animale de casă. Cu totulŭ s'a săpatŭ în 9 locurĭ ale spaţiului cetăţuiei şi grópa s'a adêncitŭ până pe stâncĭ; în 8 casurĭ sa repeţitŭ acelaşĭ lucru: s'a găsitŭ pămêntŭ amestecatŭ cu straturĭ de cenuşe, în aceste hîrburĭ, óse de animale, bucăţĭ de pămêntŭ arsŭ. Hârburile au aparţinutŭ: a) la vase nearse, făcute de mână liberă, folosite la focŭ; b) mai departe au fostŭ hârburĭ de vase învêrtite (strugărite, sucite) pe discŭ (rótă), arse şi nearse; c) bucăţĭ de pămêntŭ arsŭ cum s'au găsitŭ de acelea pe loculŭ unde a arsŭ unŭ focŭ, precumŭ şi bucăţĭ de lutŭ (argilă) arsŭ, care au fostŭ espuse unui focŭ intensivŭ; d) ósele de animale au aparţinutŭ la animale de casă (oiă, viţelŭ etc.) şi arată ca şi hârburile că s'a pregătitŭ mâncare la focŭ (în timpurĭ de rĕsboiŭ). Locuitorii istorisescŭ, că dinjosŭ de dealŭ la fabrică s'au găsitŭ cercei şi inele. Altceva, ce ar arăta că valulŭ cetăţuiei ar fi fostŭ folositŭ mai târḑiu, după secululŭ XII, nu s'a găsitŭ nimicŭ.

Acestŭ resultatŭ alŭ săpăturilorŭ confirmă ceea ce se vede pe din afară şi e de constatatŭ cu deplină siguranţă că: valulŭ de pămêntŭ amintitŭ este unŭ valŭ de cetăţuiă, precum se găsescŭ de acelea în ţinuturile slave; elŭ aparţine seculului VIII—XI—XII (ba chiar până la năvălirea Mongolilorŭ au esistatŭ astfelŭ de fortifica-

junulŭ în tóte dilele va fi și cafea pâne bună din grâu curatŭ, décă óre-care dintre participanțĭ arŭ voi se capete și de ojină, va căpĕta pâne bună de casă și apă rece e. Décă cineva va voi se aibă mâncare domnéscă de mai multe plese va plăti-o domnesce cu 15 fl. 18-orĭ 20 fl.

Domnilorŭ învĕțătorĭ! iubiții mei frațĭ și consoțĭ de carieră pe lângă tóte acestea sĕ cugetămŭ că suntemŭ apostolii scumpei nóstre națiunĭ multŭ cercate și bĕntuite! pe care prin acésta nobilă și onorifică întreprindere voimŭ a-o ajuta.

Sĕ cugetămŭ, iubiții mei frațĭ, că purtămŭ cinstitulŭ nume de învĕțătorŭ, pe care sântŭ nume și Mântuitorulŭ lumei l'a purtatŭ, care multe a suferitŭ, petrecêndŭ în lume ca omŭ, a locuitŭ în case sĕrace ba și în bordee suterane, a suferitŭ fóme, multe nĕcasurĭ, loviturĭ și rane, și în urmă și mórte pe cruce, pentru ajungerea dumnedeescului scopŭ.

Decĭ déră, scumpii mei frațĭ și consoțĭ de carieră, adunați-vĕ toțĭ din tóte părțile în mica nóstră comună bisericéscă, sĕ de însușimŭ industria domestică pe câtŭ se póte de bine și sĕ ne înțelegemŭ la olaltă despre unele și altele, în atacerile nóstre scolare, sĕ cultivămŭ miculŭ isvorŭ de industriă ce se află în Sântejude, și sĕ săpămŭ cu minţile nóstre o fântână mare din care sĕ iésă părăuțe în mai multe direcțiunĭ, din care părăuțe sĕ se formeze unŭ fluviu mare care sĕ pĕtrundă în tóte direcțiunile patriei nóstre, din care fluviu industrialŭ sĕ se împărtășéscă poporulŭ, ca cu timpŭ sĕ înfloréscă starea materială a scumpei nóstre națiunĭ române.

Venițĭ fraţilorŭ colegĭ toțĭ din tóte părțile, venițĭ și aceia, carĭ încă până în timpulŭ presinte nu v'ațĭ însinuatŭ la cursulŭ de industriă, și vețĭ fi primițĭ cu cea mai mare bucuriă, îngrijindu-mĕ pentru comoditatea D-vóstră cu totă punctuositatea!

Petru Grama,
învĕțăt. popor. și prof. de industriă.

Inlesnirea călĕtoriei la adunarea Asociațiunei.

Pentru onorații domnĭ membri ai »Asociațiunei transilvane«, carĭ voiescŭ a cerceta adunarea generală a Asociațiunei transilvane, convocată pe 8 Augustŭ n. c. la Alba Iuliă, se vorŭ distribui dela 1 Augustŭ înainte, atâtŭ la comitetulŭ centralŭ, câtŭ și din partea direcțiunilorŭ despărțămintelorŭ Associațiunei, blanchete, carĭ i îndreptățise a călĕtori pe liniile drumurilorŭ ferate de statŭ, și ale societății pentru drumulŭ feratŭ din Valea Someșului, cu prețŭ scădutŭ, și anumitŭ:

Direcțiunea drumurilorŭ de statŭ acórdă pe timpulŭ dela 4—18 Augustŭ a. c. favorulŭ de a călĕtori încolo și îndĕrĕptŭ, pe trenurile de persóne și povară, cu 1 biletŭ de clasa III-a pe clasa II-a și cu $^1/_2$ biletŭ de clasa II-a pe clasa III-a, ér pe trenurile omnibusŭ cu $^1/_2$ biletŭ clasa I pe clasa II-a.

Ér direcțiunea drumului feratŭ din Valea Someșului, acórdă asemenea favorurĭ pentru trenurile de persónă și de povară.

Doritorii de a avea astfelŭ de blanchete carĭ se permită călĕtoria cu prețŭ scădutŭ, sĕ se adreseze sau la comitetulŭ centralŭ, seu la direcțiunile despărțămintelorŭ la carĭ aparținŭ.

Presidiulŭ Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ.

Sibiiu, 27 Iuliu 1886.

Iacobŭ Bologa.
v-preș.

Ultime sciri.

Madridŭ, 28 Iulie. Camera deputaților a votatŭ liberarea complectă a Negrilorŭ din Cuba.

—0—

New-York, 28 Iulie. In Labradorŭ 12 mii persóne suntŭ în acestŭ momentŭ blocate cu zăpadă și amenințate de a muri de fóme, deja 3500 de indigenĭ au și muritŭ de fóme.

—0—

Constantinopolŭ, 27 Iulie. Cale indirectă. Pórta a autorisatŭ, totŭ cu titlulŭ esceptionalŭ, trecerea prin Bosforŭ a 3 torpiliere rusescĭ, cu tóte că cele care trecŭ astădĭ prin strîmtóre nu suntŭ torpilierele arătate de guvernulŭ rusŭ în cererea sa de autorisare. Celŭ din urmă din aceste torpiliere a trecutŭ adĭ diminéță.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 30 Iuliu. — Contele Kalnoky a plecatŭ din Ișl.

PARISŬ, 30 Iuliu. — Diarele publică decretele privitóre la organisarea esposițiunei universale din 1889.

DIVERSE.

O arestare sensațională. — »Berl. Gerichtsztg.“ scrie: O arestare pentru trădare a țĕrii a produsŭ mare sensațiune. De mai multŭ timpŭ trăia în Schöneberg fostulŭ sublocotenentŭ — ingineŭ de Hartung cu o damă, cu care sta în relațiunĭ întinse. Deodată rupse elŭ aceste relațiunĭ și întră în astfelŭ de legăturĭ cu o altă damă. Cea d'intêiu puse mâna pe o parte a corespondenței sale, din care resultă, că Hartung a trădatŭ statelorŭ strĕine planurĭ d'ale fortificațiunilorŭ Magdeburgului, unde fusese elŭ în garnisónă. Corespondența acésta s'a predatŭ autorității și pe basa acesteia s'a făcutŭ arestarea.

Cununiă — D-lŭ *Rudolfŭ Popŭ*, învĕțătorŭ românŭ, s'a căsĕtoritŭ cu d-ra *Veronica Todorŭ*, din Vaidacuta.

Puținŭ galantŭ. — Aflămŭ dela Parisŭ că reposatulŭ dentistŭ spaniolŭ, dr. Gusmanŭ, legase prin testamentulŭ sĕu museului naționalŭ alŭ Parisului douĕ măsele, pe care le estrăsese domnișórei Adelina Patti când era copilă. Aceste relice s'au trimisŭ bine împachetate la Parisŭ; dér direcțiunea museului a refusatŭ darulŭ, înapoi măselele familiei legătarului cu observațiunea, că obiectulŭ nu merită a se păstra într'unŭ museu, mai cu sémă că d-na Patti nu era nicĭ francesă, nicĭ nu făcuse țĕrei vre-unŭ serviciu însemnatŭ.

Porumbei de scrisorĭ în serviciulŭ militarŭ. — In dilele trecute au sositŭ din Komorn cu trenulŭ în Esseg unŭ numĕrŭ de porumbei de scrisorĭ, pentru a încerca într'unŭ modŭ practicŭ, décă se potŭ întrebuința pe drumŭ între fortărețele Esseg și Komorn. Cu porumbeii a sositŭ totodată și o instrucțiune cum trebuie sĕ'i nutréscă și sĕ'i tracteze înainte d'a pleca în sborŭ. In 23 Iuliu n. diminéța la 6 óre s'a datŭ drumulŭ tuturorŭ porumbeilorŭ. Durata sborului unui porumbŭ dela Esseg până la Komorn se socotesce, că e de 4 óre. — Prima reuniune austriacă pentru cultivarea sburătórelorŭ a datŭ drumulŭ, în 17 Iuliu n. diminéța la 5 óre, la 6350 de porumbei, carĭ sburară spre Colonia. Celŭ dintêiu din ... a sositŭ în 18 Iuliu n. la 3 óre 45 minut... loculŭ destinatŭ, a făcutŭ prin urmare unu... 784 chilometri în $22^3/_4$ óre. Acestŭ sportŭ im... pentru timpŭ de rĕsboiu sĕ cultivéză de unŭ timp... cóce cu mare zelŭ și e apreciatŭ chiar de Maiestat... Sa. Pentru sborulŭ de întrecere, ce se va ținé la 1 Augustŭ cu porumbei tinerĭ dela Gloggnitz la Viena a datŭ M. Sa unŭ premiu de onóre.

O luptă cu lupĭ. — »Voința Mehedințului« spune, că în diua de 7 ale lunei curente trei lupĭ, trecêndŭ pe din dealŭ din comuna Malovățŭ, au fostŭ luațĭ la gónă de mai mulțĭ locuitorĭ. Lupii apucândŭ drumulŭ spre comuna Șișeștĭ, doi vătășei, carĭ veneau în calea lorŭ, i-au vĕdutŭ și unulŭ dintre ei fiindŭ curagiosŭ, s'a pititŭ în canalulŭ șoselei și pe când lupii erau în dreptulŭ lui, lovesce pe unulŭ cu unŭ bolovanŭ de piatră în capŭ; lupulŭ fiindŭ bine lovitŭ cade josŭ. In același timpŭ doi locuitorĭ, carĭ se găseu la prășitŭ, audindŭ strigăte, săriră în ajutorulŭ acelui vătășelŭ și cu sapele omorîră pe lupŭ; ceilalțĭ doi lupĭ au fugitŭ spre pădure.

Douĕ tronurĭ fără amatorĭ — le póte cineva avea cu 1500 francĭ în orașulŭ Arles (Franța). Lucrulŭ stă astfelŭ. Orașulŭ Arles a comandatŭ cele douĕ tronuri cu ocasiunea unei călĕtorii a împĕratului Napoleonŭ și a împĕrătesei în anulŭ 1861. Tapițerulŭ care le-a făcutŭ ceruse pentru ele 1500 francĭ, căcĭ aveau se șadă Maiestățile lorŭ. Primăria a găsitŭ prețulŭ exageratŭ și a oferitŭ 850 francĭ. Tapițerulŭ însĕ stăruia cerêndŭ totŭ orĭ nimicŭ. Primăria s'a învoitŭ mai bucurosŭ nu *nimica.* Iracestea muri meșterulŭ. Moștenitorii sĕi au datŭ peste acelŭ contŭ și l'au înfățișatŭ din nou la primăriă. De aci urmă o mare zăpăcélă între consilierĭ; se crede că primăria va trebui sĕ plătéscă, dér e dispusă a vinde acele mobile pentru suma ce au costatŭ.

Darea prin licitațiune a fetelorŭ marĭ. — In cronica orașului Goarŭ se spune, că dela seculŭ alŭ 15-lea până la alŭ 18-lea orașulŭ avea în fiă-care anŭ unŭ venitŭ de 20—50 talerĭ din »darea prin licitațiune a fetelorŭ marĭ.“ In Lunea Pascilorŭ tóte fetele marĭ din Goarŭ se adunau înaintea primăriei și aci, în fața tinerilorŭ, erau puse în licitațiune de către unŭ funcționarŭ alŭ primăriei pentru jocurile de peste anŭ. Fata dată prin licitatiune nu avea voiă în timpŭ de unŭ anŭ d'a juca cu altŭ cineva de câtŭ cu ofertatorulŭ. Venitulŭ din acéstă licitațiune, care de altmintrelea și acum mai este în obiceiu pe la Rinulŭ de josŭ și pe la Eifelŭ, intra în casa comunei.

Cursulu pieței Brașovŭ

din 30 Iulie st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.68	Vênd.	8.70
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.97	»	10.—
Lire turcescĭ	»	11.27	»	11.30
Imperialĭ	»	10.26	»	10.29
Galbenĭ	»	5.88	»	5.92
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	122.—	»	123.—
Discontulŭ . . .	»	7—10 % pe anŭ.		

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu

țiunĭ). Thipiculŭ ornamentŭ undulantŭ alŭ vaselorŭ, precum se ivescŭ de acelea în valurĭ de cetățuie în ținuturile slave, nu s'a găsitŭ, póte că din causă că pe timpulŭ când vine în întrebuințare la Slavĭ ornamentulŭ undulantŭ (XI—XIII seculŭ) nu mai erau aci de locŭ Slavĭ; în totŭ casulŭ însĕ se vorŭ găsi și lucrurĭ de ferŭ în morminlele de urne*) ce zacŭ prinprejurŭ (décă se vorŭ căuta de acestea).

Amintitulŭ valŭ de cetățuiă a fostŭ decĭ în seculŭ VIII—XI—XII o cetățuiă, și încă o cetățuiă fórte tare, și eu n'așĭ pregeta a dice chiar cetățuia principală a Țĕrii Bârsei. — Românii dicŭ până adĭ »*cetatea vechiă*“.

Țéra Bârsei a fostŭ după emigrațiunea poporelorŭ, décă nu mai nainte, atuncĭ de sigurŭ din seculŭ VI locuită de Slavĭ, ceea ce dovedescŭ nu numai mărturiile istorice, ci și nomenclatura: rîulŭ Borcza este stricatulŭ Bodrog, precum întêmpinămŭ așa ceva și în Ungaria de nordŭ; totŭ așa și unele părîurĭ pórtă nume slave; dela păstorĭ (ciobanĭ) esperțĭ în munțĭ am auditŭ eu însumĭ, că mai mulțĭ promontorĭ (părțĭ din munțĭ) în Țéra Bârsei pórtă până adĭ nume slave; Brassovia, slavicŭ Brașov, însemnéză totŭ atâta câtŭ Prjașevo—Eperies în Ungaria de nordŭ (totŭ așa pórtă și alte localitățĭ nume slave: Suchdol, Bran (Törzburg) etc.); și precum nu e nicĭ o îndoială că ținutulŭ nord-ungarŭ dela Șaroșŭ a purtatŭ odinióră numele seminției slave colonisate acolo, Bodrei, — totŭ așa e casulŭ și cu „*Țéra Bârsei*“, care 'șĭ-a păstratŭ numele *Bodrei* până 'n diua de adĭ, și valulŭ de cetățuiă de pe dealulŭ Sprenghiului, odinióră cetățuia principală a Bodrei, este o mărturiă mută a timpului vechiu.

Vechii Slavĭ la sosirea lorŭ nu erau colonisațĭ atâtŭ de deșĭ; vecinii lorŭ erau Românii, locuitorĭ în cursulŭ furtunilorŭ emigrațiunii poporelorŭ în munțĭ, carĭ „pórtă apróре esclusivŭ momenclaturĭ române — și anume Romanĭ și Dacĭ romanisațĭ. Cu colonisarea Slavilorŭ (așa deră din seculŭ VI) încetă pentru Ardealŭ emigrațiunea poporelorŭ; Românii se scoborîră în timpulŭ acesta din munțĭ și cutropiră cu timpulŭ elementulŭ slavŭ; către finele seculului X, în seculŭ XI póte sĕ fi dispărutŭ cu totulŭ și sĕ fi fostŭ absorbitŭ elementulŭ slavŭ; dér instituțiunile slave cu tóte astea au rĕmasŭ. Astfelŭ a pututŭ trece în mânĭ române și cetățuia Brașovŭ precum e de presupusŭ împreună cu suburbiulŭ, fiindŭ că pe timpulŭ acesta posedau tóte cetățuele marĭ lângă drumurĭ marĭ comerciale — și cele douĕ pasurĭ peste Carpațĭ în acéstă regiune suntŭ din vechime drumurĭ de popóre și de comerciu — suburbii desvoltate, unde înflorèu comerciu și industriă. Este neapĕratŭ necesarŭ însă a conchide, că cetățuia slavo-română Brașovŭ împreună cu suburbiulŭ a esistatŭ și a fostŭ împoporată; căcĭ când venì în țéră ordinulŭ cavalerilorŭ și cu ei și după ei colonistii germanĭ, căpĕtară privelegiulŭ lorŭ pentru esistența și póte că înfloritórea cetățuiă Brașovŭ (asemenea casurĭ suntŭ în mare numĕrŭ), și prin acésta Românii au fostŭ, nu 'i vorbă, împinșĭ îndĕrĕtŭ, dér anevoiă arŭ fi putută fi scoșĭ cu totulŭ din țéră: noii coloniștĭ numiră noua lorŭ coloniă »Kronstadt“, dér deórece privelegiulŭ lorŭ era datŭ pentru vechia coloniă Brașovŭ și sub acestŭ nume a fostŭ mereu reînoitŭ, s'a păstratŭ vechia numire pre lângă cea nouă până în diua de adĭ; vechia cetățuiă Brașovŭ însĕ a încetatŭ, fiindŭ că cu privire la felulŭ de fortificațiune alŭ seculului XIII — alŭ așa numitelorŭ cetățĭ încungiurate cu zidurĭ — nu avea nicĭ o însemnătate strategică. Dér cu tóte că vechia cetățuiă slavo-română încetă și rĕmase numai unŭ valŭ de cetățuiă ruinatŭ, se păstră cu tóte astea consciința, că numai acela este domnŭ peste țéră, care are în mânĭ fortificațiunile, și acestei consciințe așŭ atribui eu datina ce s'a păstratŭ la Pascĭ în Brașovŭ, anume că dinaintea Românilorŭ (Junilorŭ), carĭ se'ntorcŭ dela serbarea din munțĭ se obicinuia a se 'nchide porțile cu profețirea, că décă Românilorŭ le-ar succede odată, la întorcerea lorŭ dela serbare, a pĕtrunde în orașŭ și a ocoli călărĭ de trei orĭ sfatulŭ, atuncĭ vorŭ deveni érășĭ domnĭ peste cetate.

Brașovŭ, 27, VII 1886.

prof. **Dr. I. L. Pič.**

---

*) Vase de lutŭ séu de metalŭ în care se păstrau și se îmormêntau ósele arse ale morților împreună cu obiectele ce le erau scumpe acestora pe când erau în viéță.

...rsulŭ la bursa de Viena

din 29 Iulie st. n. 1886

... 4%	107 10
...ă 5%	94 90
...lŭ căilorŭ ferate ...	154 80
...isarea datoriei căi-lorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.90
Amortisarea datoriei căi-lorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	128 50
Amortisarea datoriei căi-lorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	120 —
Bonurĭ rurale ungare	105.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.10
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	105.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.10
Bonurĭ rurale transilvane	105 20
Bonurĭ croato-slavone	105.25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	123 70
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	125 75
Renta de hărtiă austriacă	85 30
Renta de arg. austr.	86 15
Renta de aurŭ austr.	121 —
Losurile din 1860	142 20
Acțiunile băncei austro-ungare	873 —
Act. băncei de creditŭ ung.	289.—
Act. băncei de creditŭ austr.	281.60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	10.—
Mărcĭ 100 împ. germ.	61 80
Londra 10 Livres sterlinge	126.05

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 15 Iulie st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	93—	93½
Renta rom. amort. (5%)	97¼	97¾
» convert. (6%)	88¼	88½
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	33—	34—
Credit fonc. rural (7%)	102¼	103—
» „ „ (5%)	87½	86—
» » urban (7%)	100½	101—
» » » (6%)	91½	92—
» » » (5%)	83 –	83¼
Banca națională a României 500 Lei	1010	1020
Ac. de asig. Dacia-Rom.	265	270
« » » Națională	215	225
Aurŭ contra bilete de bancă	13.¾	14.00
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.02	2.03

Nr. 59 și 60.
1886

Publicațiune.

Subscrisa comisiune administrătóre voesce a renova móra de măcinatŭ din „Poiana Mărului“ situată pe loculŭ numitŭ „Valea lungă;“ precum și edificiile dela Curia din Sâmbăta superióră: proprietățĭ ale bisericei grecescĭ dela sf. Treime din cetatea Brașovului.

Spesele de renovare pentru móra din „Poiana Mărului“ suntŭ preliminate cu 418 fl. 93 cr. v. a. ér cele pentru Curia din Sâmbăta superióră cu 648 fl. 21 cr. v. a.

Pentru efectuirea acestorŭ renovărĭ sĕ va ținea în localitățile bisericei grecescĭ din Brașovŭ „Têrgulŭ Cailorŭ“ Nr. 34, în 10 Augustŭ 1886 la 10 óre înainte de amédĭ, o licitațiune minuendă și fiă-care licitantŭ înainte de a fi admisŭ la licitațiune va fi deobligatŭ a depune unŭ vadiu de 10%.

Intreprindĕtorii potŭ sĕ-șĭ înainteze ofertele lorŭ și în scrisŭ sub sigilŭ provĕḑute cu 10% vadiu până la 10 Augustŭ anulŭ curentŭ la 10 óre a. m. adresându-le comisiunei licitătóre; aceste oferte vorŭ fi desfăcute și pertractate după încheerea licitațiunei verbale.

Preliminarulŭ speselorŭ și condițiunile de licitațiune sĕ potŭ vedea la Domnulŭ curatorŭ Thoma Langer, jude cercualŭ regescŭ în pensiune, în Brașovŭ.

Din ședința comisiunei administrătóre a averei bisericei grecescĭ sf. Treime din cetatea Brașovului, ținutŭ în 8 Iuliu 1886 în Brașovŭ.

1—2

Nr. 600.
1886.

Concursŭ.

La scólele reuniunei fostilorŭ grănițerĭ din regimentulŭ I românŭ suntŭ de ocupatŭ pe calea concursului următórele stațiunĭ învĕțătorescĭ:

1) Postulŭ de învĕțătorŭ dirigente la scóla din Cugierŭ, comitatulŭ Huniădórei, cu salarŭ anualŭ de 300 fl. v. a. din fondulŭ centralŭ, apoi cuartirŭ și lemne de focŭ.

2) Totŭ la scóla din Cugierŭ, postulŭ de învĕțătorŭ adjunctŭ, cu salarŭ de 180 fl. precum și relutŭ de locuință, eventualŭ cuartirŭ naturalŭ și lemne de focŭ după trebuință.

3) Postulŭ de învĕțătorŭ secundarŭ la scóla din Mărginenĭ, comitatulŭ Făgărașului, cu emolumentele: 180 fl. salarŭ, cuartirŭ și lemne de focŭ. In fine:

4) Postulŭ de învĕțătorŭ adjunctŭ la scóla din Tohanulŭ vechiŭ, comitatulŭ Făgărașului, pe lângă salarŭ de 150 fl. locuință în edificiulŭ celŭ nou alŭ scólei și lemne de focŭ.

Reflectanții la aceste posturĭ au sĕ-șĭ substérnă suplicele instruite cu diplome de cualificațiune atâtŭ din studiele pedagogice câtŭ și din limba maghiară și eventualŭ cu alte documente legalĭ, celŭ multŭ până în **15 Augustŭ** a. c. st. n. la:

Comitetulŭ administratorŭ de fondulŭ scolasticŭ alŭ fostilorŭ grănițerĭ din regim. I. rom. în Sibiiŭ.

3—3

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia Predealŭ-Budapesta și pe linia Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.50	7.45	—
Predealŭ (	—	9.32	12.50	—
Predealŭ (	—		1.09	—
Timișŭ	—	9.56	1.40	—
Brașovŭ (	—	10 20	2.27	—
Brașovŭ (	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Hașfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighișóra (	10.29	—	8.01	—
Sighișóra (	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediașŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa mică	12.12	—	10.02 10.30	—
Micăsasa	12.56	—	10.50	—
Blașiu	1.30	—	11.29	—
Crăciunelŭ	1.45	—	11.47	—
Teiușŭ	2.11	—	11.35	—
Aiudŭ	2.55	—	1 04	—
Vințulŭ de susŭ	3.17	—	1.30	—
Uióra	3.24	—	1.39	—
Cucerdea	3.31	—	2 07	—
Ghirișŭ	4.09	—	3 0[illegible]	—
Apahida	5.36	—	5.08	—
Clușiu (	5.56	—	5 35	—
Clușiu (	6.16	—	—	8.00
Nedeșdu	6.37	—	—	8.3[illegible]
Ghirbĕu	6.53	—	—	8.59
Aghirișŭ	7.08	—	—	9.34
Stana	7 34	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.55	—	—	11.04
Ciucia	8.35	—	—	12 17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	—	—	2.05
Mező-Telegd	10 06	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.35	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.41	—	—	4.06
Oradia-mare (	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	1.45	—
Szolnok	2.58	—	5.34	8.22
Buda-pesta	6.00	—	10.05	10.30
Viena (	—	—	10.50	—
Viena (	3.00	8.50	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	--
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriș	--	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeșdu	—	—	4.36	6.24	--
Clușiu (	10.01	10.28	5.05	6.43	--
Clușiu (	10 26	—	—	7.03	—
Apahida	10.52	—	—	7.26	—
Ghiriș	12.37	—	—	8.51	—
Cucerdea (	1.36	—	—	9.31	—
Cucerdea (	1.48	—	—	9.43	—
Uióra	1.57	—	—	9.51	—
Vințulŭ de susŭ	2.06	—	—	9.58	—
Aiudŭ	2.46	—	—	10.24	—
Teiușŭ	3.01	—	—	10.44	--
Crĕciunelŭ	3.45	—	—	11.28	--
Blașŭ	4.06	—	—	11.44	—
Micăsasa	4.45	—	—	12.18	—
Copșa mic	5.05	—	—	12.36	--
Mediașŭ	—	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	--	1.56	6.40
Sigișóra	—	—	—	2.34	7.20
Hașfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5.30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.37
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Brașovŭ (	1.09	—	—	7.14	1.09
Brașovŭ (	1.55	5.45	—	—	1.50
Timișŭ	2.53	6.22	—	—	2.48
Predealŭ (	3.28	6.47	—	—	3.23
Predealŭ (	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	9.35	11.45	—	—	9.40

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vințulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Șibotŭ	12.52	—	5.19
Orăștia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborșin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulișŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovațŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	—	4 53
Szolnok (	3.16	—	5.10
Budapesta	6.50	—	8.16
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	—	—
Budapesta	8.05	—	8.00
Szolnok (	11.02	—	11.40
Szolnok (	11.12	—	12.00
Aradŭ	3.37	—	5.25
Glogovațŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulișŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborșin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăștiă	10.10	—	12.24
Șibotŭ	10.34	—	12.53
Vințulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiușŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	5 48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6 44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	—	11.50	2.23
Streiu	—	12.27	3.00
Hațegŭ	—	1.19	3.49
Pui	—	2.10	4.40
Crivadia	—	2.57	5.28
Banița	—	3.35	6.07
Petroșenĭ	—	4 04	6.39

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8 17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroșenĭ	6.49	9.33	—
Banița	7.27	10.14	—
Crivadia	8.06	10.54	—
Pui	8.50	11.37	—
Hațegŭ	9.31	12.17	—
Streiu	10.16	12.58	—
Simeria	10 53	1,35	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.